

Posudek diplomové práce Martiny Hamplové
Pomístní jména v katastru Vysokého Chlumce, Hrabří, Hradců a Oříkova
- příspěvek k analýze regionálních anoikonymických systémů

Téma předložené diplomové práce, v níž autorka volně navazuje na svou seminární práci zabývající se vývojem místních jmen a osídlení na Sedlčansku, Sedlecku a Voticku, je dáno jak diplomantčíným rodištěm, tak i dlouhodobým zájmem o onomastiku, podpořeným navíc jejím několikaletým působením jako pomocné vědecké síly v úseku onomastiky Ústavu pro jazyk český AV ČR v Praze. Silný akcent kladený na výzkum anoikonym je ostatně v posledních letech charakteristickým rysem české toponomastiky a souvisí především se systematickým slovníkovým zpracováním českých pomístních jmen, na němž se M. Hamplová už půldruhého roku autorsky podílí.

Cílem práce bylo podrobně analyzovat pomístní jména z katastrů čtyř středočeských obcí (Vysokého Chlumce, Hrabří, Hradců a Oříkova), především z hlediska hláskoslovného, morfologického, slovotvorného a lexikálněsémantického. Její hlavní část tvoří slovník pomístních jmen uvedené oblasti, důležitou součástí je však i rozbor anoikonym na základě modelové teorie R. Šrámků. Materiálově se práce opírá o soupisy pomístních jmen z Hrabří, Hradců a Oříkova, vypracované v rámci soupisové akce Místopisné komise ČSAV z l. 1963 - 1980 a uložené v archivu oddělení onomastiky ÚJČ AV ČR, a o individuálně prováděné soupisy jmen z katastru Vysokého Chlumce, dílem uveřejněné v regionálních publikacích, dílem uložené v Okresním archivu v Příbrami (blíže viz v kap. 3.1 a 3.2).

Struktura práce je klasická. Po úvodních kapitolách přibližujících zkoumaný region po stránce geografické, geomorfologické, historické a jazykové následují části zaměřené na obecnou charakteristiku pomístních jmen a historii jejich sběru v dané oblasti. Na nejrozsáhlejší kapitole věnovanou slovníkovému zpracování anoikonymického materiálu navazují partie, v nichž diplomantka s využitím dialektologických poznatků rozebírá specifika hláskosloví, tvarosloví, slovotvorby i lexika sebraných pomístních jmen, a kapitola zkoumající anoikonyma na základě modelové teorie. Výsledky, k nimž ve svých výzkumech autorka dospěla, jsou výstižně shrnuty v závěru práce. Cenné jsou tabulkové a mapové přílohy, které názorně ilustrují diplomantčina zjištění (bohužel však chybí úvod k mapové příloze se seznamem zkratk použitých na mapách).

Až na toto opomenutí a občasné překlipy (na s. 1. je dvakrát uveden instr. pl. "anoikonymi") vyniká práce přehledností a systematickým členěním. Autorka prokázala znalost odborné lingvistické literatury, v níž se, jak na mnoha místech dokládá, bezpečně orientuje. V celém textu je patrná obeznámenost s principy onomastické lexikografie i zkušenosti získané při zpracovávání heslových odstavců Slovníku pomístních jmen v Čechách.

Mé dílčí poznámky se vztahují k následujícím heslům:

- s. 50 - **BRŮDEK** - kromě výkladu 'koupaliště n. napajedlo dobytka' lze uvažovat i o motivaci významem 'mělké místo v řece, umožňující přechod';
- s. 56 - **HIRSCHBERG** - "název rybníka, v němž se koupalo hradní panstvo, snad podle OJ některého z pánů" - tuto motivaci nepokládám za příliš pravděpodobnou;
- s. 58 - **HOSTOMSKÝ** - ve výkladu bych zdůraznil informaci uvedenou petitem, tj. že místní jméno *Hostomice*, z něhož pomístní jméno vychází, je starší podobou jména nedaleké vsi Hostovnice;
- s. 64 - **JONÁŠ** - není mi jasné, proč se nepřipouští i výklad z rodného jména;
- s. 71 - **MACEDONKA** - s ohledem na současné státoprávní uspořádání na Balkánském poloostrově by byla vhodná novější definice choronyma *Makedonie* (tj. ne "území ... dnes rozdělené mezi Jugoslávii, Bulharsko a Řecko");
- s. 73 - 74 - **MEZILUŽÍ** - u tohoto pomístního jména není jedinou možností výkladu jen předpoklad výchozího formálně totožného apelativa - současné poznatky o propriální slovtvorbě totiž ukazují, že vznik proprií není bezpodmínečně vázán na formálně totožné apelativum a je dán specifickými postupy a prostředky, které se při vzniku vlastních jmen uplatňují;
- s. 77 - u dokladu *Ve vořechách* je jako druh objektu "doplnit"
- s. 96 - **VIŠNÍČKA** - ve výkladu autorka opomíjí skutečnost, že apelativa *višeň*, *višnička* jsou v obecné češtině často užívána i pro třešeň.

Z řazení jednotlivých skupin vlastních jmen, z nichž vznikla část anoikonym na zkoumaném území (s. 104), by se mohlo zdát, že etnonyma jsou řazena k toponymům.

Uvedené připomínky jsou však jen okrajové a nijak nezastiňují celkový přínos diplomové práce, který spočívá zejména ve spolehlivém zpracování propriálního materiálu. Plně se projevuje diplomantčin zájem o zkoumanou problematiku a její schopnost důkladné analýzy. Práce je cenným příspěvkem jak pro regionální bádání, tak i pro další zpracovávání Slovníku pomístních jmen v Čechách. S potěšením konstatuji, že vyhovuje nárokům kladeným na práce diplomové, a může být proto předmětem obhajoby. Hodnotím ji jako v ý b o r n o u.

V Praze dne 18. září 2006

PhDr. Milan Harvalík, Ph.D.